

Cæsarius ◆
z Heisterbachu ◆
VYPRÁVĚNÍ
O ZÁZRACÍCH

STŘEDOVĚKÝ
ŽIVOT ◆
V ZRCADLE ◆
EXEMPEL

VYŠEHRA
PRAHA 2009

ně. Mnich si tedy vyložil slova prorocství tak, že byla vyřčena o něm, a dostal strach, že kdyby odešel, postihlo by jej prokletí a na cestách by se stal jeho průvodcem ďábel. Tak jej Boží moc odvrátila od špatného úmyslu a upevnila jej.

I podivil se opat, když pochopil, co se vlastně stalo.

56. Jeptiška chtěla v noci opustit klášter, vrazila však hlavou do dveří, a to ji pokušení zbavilo.⁸⁶

Brzy po svém rozhodnutí stát se řeholnicí byla jedna jeptiška – sama mi to vypravovala – vystavena tak těžkému pokušení, že litovala svého vstupu do řádu. Ďábel představil jejímu vnitřnímu zraku světské radovánky, o něž přišla, a ukázal jí na nuzotu klášterního života, již nyní snášela, a ona z toho pokušení začala propadat trudnomyslnosti. Když už to pokušení nemohla déle snášet, jednou v noci, nepamětlivá svého řeholního slibu, vstala z postele a chtěla odejít z kláštera; aby se dostala ven tak, že přeskočí hřbitovní zeď, přišla k bráně vedoucí ke hřbitovu. Božím řízením se stalo, že tak silně narazila na horní trám dveří, že pro otřes mozku padla nazad a dlouho ležela jako bez ducha. Nakonec přišla k sobě a řekla si: „Kam chceš jít, ty ubožačko? Teď už jsi zaplatila, co jsi byla čertu dlužna! Vrať se pěkně do svého kláštera, protože není Boží vůlí, abys někam chodila.“

Vidíš, jak milosrdně Bůh zachraňuje své lidi: tu pomocí snů, jindy nějakými znameními, jindy zase ranami. Z toho můžeš dobře vyvodit, že některá pokušení noviců i mnichů nemohou vyléčit lidská slova a příklady, ale jediné Boží moc.⁸⁷

58. Jak rytíř Caesarius upřel kanovníkům v Bonnu dlužné peníze a pozbyl proto schopnost chůze.⁸⁸

Jeden rytíř z blízké vsi Winter,⁸⁹ jmenoval se Caesarius, měl pokrevního bratra jménem Herminold, děkana bonnského kostela. Ten poskytl Caesariovi z peněz svého kostela dvacet marek kolínské mince, a když zemřel, dlužník odmítl vypůjčené peníze vrátit, ba co horšího, úplně je zapřel. A protože mu nic nemohli dokázat svědky, donutili jej přísahat: rytíř hnán lakomstvím přísahal, a to křivě, nasedl na koně a odjel, ale Boží ruce uniknout nemohl.

Někde uprostřed cesty domů nemohl jít dál: Hospodin zarazil jeho kroky do země kvůli jeho lásce k penězům, která je kořenem všeho zlého,⁹⁰ a za trest za jeho lži ho zbavil řeči. Caesarius pochopil, že příčinou jeho neschopnosti

mluvit, kráčet, i vrátit se aspoň do Bonnu je spravedlivý Boží soud; přišel mu na mysl svatý patriarcha Abraham, a takto jej nábožně vzýval: „Svatý Abrahame, jestli pro tvé zásluhy opět nabudu řeč a schopnost chodit, hned se vrátím do Bonnu a vrátím bratřím jejich peníze.“ – Hned jak to slíbil, začal mluvit a nabyl i chůze: vrátil peníze a za křivou přísahu činil pokání. Toto vyprávěl našemu opatovi sám tento Caesarius, muž prostý a velmi dobrých mravů; zemřel potom jako novic v našem klášteře.

60. Pohroma, která stihla klášter ve Villers.⁹¹

V Brabantsku je klášter našeho řádu jménem Villers;⁹² pocestným a potřebným se v něm vždy prokazovala mnohá dobrodiní a každodenně se prokazují až dodnes. Toho roku byla v tom kraji velká drahota, bratři onoho kláštera odhadli, kolik obilí vlastně mají, a jak už je v křehké lidské přirozenosti, báli se nedostatku: z ďábelského pokušení (jak potom vyšlo najevo) se usnesli zastavit až do žní podporu, kterou vždy štědře poskytovali svým chudým.

Jak nám vyprávěl jeden mnich příšlý z toho kláštera, ještě téže noci se protřhl rybník nad klášterem, rozlil se po různých klášterních budovách⁹³ a silně je poškodil. A bratři, spravedliví a bohabojní muži, to přičetli na vrub svých hříchů, zejména lakomství, které si právě předsevzali vůči chudým, změnili své rozhodnutí a potřebným udíleli obvyklá dobrodiní stejně jako dříve.

68. Jak klášter zchudl kvůli lakomství svého opata a jak potom zase zbohatl, protože přijal dva bratry, kteří se jmenovali Dejte a Budedáno.⁹⁴

Jeden opat (dozvěděl jsem se to z vyprávění jednoho opata našeho řádu), myslím že to byl benediktin, byl velice pohostinný a velmi milosrdný k chudým. A ježto byl horlivý ve skutcích milosrdenství, snažil se ve svém klášteře svěřovat úlohu hospodářských správců takovým řeholníkům, kteří by jeho horlivost nebrzdili, ale spíše ji ještě podněcovali. Čím více pocestných přijal, čím více lásky prokázal chudým, tím více Pán jemu a jeho klášteru požehnal. Když však zemřel, jeho nástupce pobádán lakomstvím ty štědré správce odvolal a ustanovil ty nejlakotnější, o jakých věděl, a řekl: „Můj předchůdce byl příliš přejný a neopatrný, jeho správci jsou příliš marnotratní. Musíme uspořádat a omezit výdaje našeho kláštera tak, abychom k podpoře chudých měli prostředky i v případě, že na naše obilí přijde krupobití a nastane drahota.“

Těmito řečmi zastíral své lakomství a úplně tak zrušil přijímání pocestných a chudým odňal obvyklou podporu.

Jenže když vzala za své charita, klášternímu majetku se přestalo dařit, takže bratří sotva měli co jíst. Jednoho dne přišel k vrátnému⁹⁵ nějaký muž se ctihodnými šedinami a žádal o pohostinství. Vrátný jej sice potajmu s úctou přijal a podle možnosti a situace mu poskytl službu pohostinství, přičemž pravil: „Dobří muži, nehorši se, prosím, pro tak nedokonalé zaopatření; může za to nouze. Zažil jsem časy, kdy na tom byl klášter tak, že i kdyby byl přišel biskup, byl by býval přijat s odpovídající péčí a hojností.“ On odpověděl: „Z tohoto kláštera byli vyhnáni dva muži, a nevrátí-li se, nikdy v klášteře blahobyt nebude. Jeden z nich se jmenuje Dejte, druhý Budedáno.“⁹⁶ A s tím odešel. (Myslím, že to byla nějaká andělská postava, a Pán skrze ni zamýšlel přivolat zpět dřívější lásku těchto bratrů k bližním.) Vrátný, i když to byl laik, si ta jména zapamatoval, a to, co slyšel, vypověděl opatovi a bratřím. Obnovili svou pohostinnost a Pán jim začal brzy žehnat jako dříve.

76. Jak manželka jednoho rytíře vlezla přes jeho zákaz do žumpy, protože ji přemohlo pokušení.⁹⁷

Jindřich hrabě z Weidy⁹⁸ byl velice zámožný, mocný a známý rytíř, a sloužil saskému knížeti Jindřichovi.⁹⁹ Dosud žijí mnozí, kdo jej znali, a možná si vzpomenu i na to, co budu vypravovat. Měl urozenou a milovanou manželku. Jednou, když si spolu povídali o Evině hříchu, manželka začala, jak to ženy dělávají, Evě nadávat a odsuzovat ji pro slabost a nestálost, protože kvůli maličkému jablku vystavila celý lidský rod velikým trestům a bédám, jen aby vyhověla své nenasytosti. Manžel jí řekl: „Neodsuzuj ji. Ty bys možná v takovém pokušení jednala stejně. Já ti něco přikážu, něco docela malého, a ty to nebudeš s to dodržet, ani kvůli lásce ke mně.“ Když na to odpověděla „Jaký příkaz to může být?“ povídá rytíř: „Abys v ten den, kdy se budeš koupat, bosky nevstupovala do žumpy na našem dvorci. Jiné dny si tam vstup, budeš-li chtít.“ Ta voda totiž páchla hnojem, byl to odpad pro všechny nečistoty celého dvorce. Ona se usmála a toho, že by mohla takový příkaz přestoupit, se přímo děsila, a Jindřich připojil: „Dodejme k tomu ještě sankci: jestli poslechněš, dostaneš ode mne čtyřicet hřiven stříbra, když ne, zaplatíš tolik ty mně.“ Ona s tím úplně souhlasila. Manžel nechal močál potajmu hlídat, aby žena nevěděla.

A kupodivu: ta matrána, tak počestná a cudná, nemohla od té chvíle jít po dvoře, aniž by se na tu žumpu podívala, a kdykoli se koupala, vždycky ji

ta špína těžce pokoušela. Jednoho dne, když vystupovala z lázně, řekla služce: „Jestli si do té žumpy nestoupnu, umřu,“ a hned si podkasala šat, podívala se kolem sebe, a když nikoho neviděla, vstoupila v doprovodu služky do té smrduté vody až po kolena, brouzdala se v ní, a tak vyhověla své tužbě. Hned to oznámili jejímu manželovi, ten se zaradoval a jakmile ji uviděl, řekl: „Tak co, paní? Dobře jste se dnes vykoukala?“ Když odpověděla „Ano,“ dodal: „Ve vaně nebo v žumpě?“ Na to už zahanbeně mlčela, protože poznala, že manžel o jejím přestupku ví. A tu manžel pravil: „Má paní, kde je vaše stálost, vaše poslušnost, vaše chlubení? Nebyla jste pokoušena tak náročně jako Eva, a přitom jste pokoušení vzdorovala vlažněji než ona a upadla jste hanebněji než ona. Zaplaťte tedy, co jste dlužna.“ – Ale ona neměla čím zaplatit, a tak manžel vzal všechny její drahocenné šaty a rozdal je lidem, a nějaký čas ji nechal pěkně se trápit.

NOVIC: Je nanejvýš podivné, že lidská mysl má vždy sklon k zakázaným věcem.

84. Jak čert přinesl a nabídl husu panně, která držela půst.¹⁰⁰

Jedna panna původem z Nivelles opustila otcovský dům i rodiče a přidala se ke společenství zbožných žen, jež v tom kraji působilo, s nimi si získávala živobytí prací svých rukou a věnovala se modlitbám a postům. Dábel, který se na její ctnost nemohl dívat, vzal v domě jejího otce husu a položil ji do jídelny, kde seděla s jinými ženami, a řekl: „Chuděro, proč se trýzníš hladem? Vem si a jez!“¹⁰¹ Ona na to: „Nesmím si z ní vzít, protože je kradená.“ Čert odpověděl: „Ale ne, vzal jsem ji z domu tvého otce!“ A ona: „Nemůžeš popřít, že je to ukradené. Hned tu husu vezmi a vrať ji tam, kde jsi ji ukradl!“

Čert viděl, že nic nezmůže, a před očima těch žen zvedl ptáka a vrátil jej do ohrady, odkud jej ukradl. Obyvatelé domu otce té dívky dosvědčili, že slyšeli křik a sykot ostatních hus jak ve chvíli, kdy tu husu bral, tak když ji zase vracel na místo.

86. Jak se slepičí vnitřnosti proměnily v ropuchu.¹⁰²

Není tomu dlouho, co několik mnichů z Prümü¹⁰³ v úterý před popeleční středou hodovalo v domě jednoho světského kněze; jedli a pili tam všelijaké maso a vybraná vína až do půlnoci.¹⁰⁴ A i když už měli víc než dost, k ránu kněz zavolal staršího žáka jménem Jan (kterého dobře znám) a řekl mu: „Budeme

ještě jíst, běž a přines nám slepici; najdeš ji na bidýlku, sedí vedle kohouta – taková bývá tučnější než jiné, a připrav nám ji.“ Jan ji podřízl a otevřel, strčil do ní ruku a myslel, že vyndává vnitřnosti, ale ve skutečnosti vytáhl obrovskou ropuchu. Když ucítil, jak se mu v ruce hýbe, odhodil ji, uviděl, co to je, začal křičet a všechny tak přivolal. Hodovníci viděli, že se slepičí vnitřnosti proměnily v ropuchu, polekali se a z hostiny utekli, protože pochopili, že je to dílo ďáblovo. Vypravoval mi to jeden z těch bratří, byl tam a viděl to.

88. Jak vzal zrádce Steinhard za své kvůli česneku.¹⁰⁵

V kolínské diecézi jsou dva rody rytířů, mocné a velkolepé pro svou mohutnost, kvůli bohatství i kvůli své vážnosti. Jeden z nich pochází ze vsi Bacheim, druhý ze vsi Gürzenich. Mezi těmi bylo tak silné nepřátelství na život a na smrt, že se je nikomu, ani jejich panu biskupovi, nedařilo zklidnit; denně je obnovovali loupežemi, požáry a vraždami. Gürzeniští si v pomezním lese postavili opevněný dům, ne že by se báli nepřátel, ale aby tam mohli pobývat a odpočívat, a taky aby mohli z větší blízkosti ty druhé napadat. Měli sluhu narozeného v domě, jmenoval se Steinhard, a klíče k té pevnosti mu svěřili. On však z ďáblova vnuknutí potají poslal nepřátelům vzkaz, v němž sliboval, že vydá do jejich moci své pány i tu pevnost. Předstíral přitom, že proti svým pánům cosi má. Ale rytíři z Bacheimu se obávali zrady a na jeho slova nic nedali. Když jim tentýž vzkaz poslal podruhé a potřetí, v určený den se vyzbrojili, dostavili se na místo blízko tomu domu a sluhu tam očekávali. Báli se úskoku, přišli proto ve velkém počtu. Zrádce se tam vydal, a protože oni stále váhali, ubezpečil je tak, že jim přinesl zbraně všech svých pánů, kteří trávili polední odpočinek spánkem na hradě. Oni se ozbrojili a vnikli tam, všechny pobili a toho sluhu přijali k sobě podle přísežného slibu, který mu dali.

Potom toho bídáka přepadlo nad jeho zavržením zločinem zděšení a sklíčenost; obrátil se na apoštolský stolec a vzal na sebe velice tvrdé pokání, podlehl však pokušení a přijaté pokání nevykonal. Rychle se znovu vydal k papeži, pokání obnovil, ale v poslušnosti nevytrval. Když to tak dělal pořád dokola, pan zpovědník toho už měl dost a chtěl od něj mít pokoj, protože viděl, že to s ním nikam nevede; řekl mu: „Víš o něčem, co bys mohl přijmout jako pokání a opravdu to vykonat?“ On odpověděl: „Nikdy jsem nesnášel česnek. Jsem si jist, že přijmu-li jako pokání za své hříchy zdrženlivost od česneku, nikdy to nepřekročím.“ Na tu řeč odvětil zpovědník: „Běž, a napříště pro své velké hříchy nikdy nejez česnek.“ – Ten člověk odešel z Říma, kdesi na poli uviděl česnek, a najednou po něm začal z ďábelského vnuknutí prah-

nout. Zastavil se, hleděl na česnek a jalo jej silné pokušení. Stále silnější chuť nedovolovala tomu ubožákovi odejít, nicméně se neodvážil zakázaného česneku dotknout. Škoda slov: obžernost nakonec zvítězila nad poslušností, do sadu vešel a pojedl. Je s podivem, že ten česnek dřív, když jej jíst směl, nemohl pozřít uvařený a pečlivě upravený, a nyní, když měl zákaz, snědl jej syrový a nezralý. Když tomu pokušení tak nedůstojně podlehl, vrátil se nesmírně zahnan ke kurii a pověděl, co provedl. Zpovědník ho ale s hněvem vyhnal a nařídil mu, aby jej již neobtěžoval. Co ten chudák udělal potom, to už jsem neslyšel.

93. Jak manželka jednoho rytíře, který vstoupil do kláštera a byl v noviciátu, žádala, aby se k ní vrátil.¹⁰⁶

Do jednoho kláštera našeho řádu vstoupil bohatý a vážený rytíř, který byl podle církevního řádu odloučený od manželky. Celý svůj majetek věnoval klášteru s tím, že jeho manželka má po dobu svého života dostávat určený důchod; žena slíbila, že bude zbožně žít v některém klášteře. (Nechci uvádět jméno kláštera ani toho rytíře, protože dosud žije, aby snad z toho, co budu vypravovat, neměl nějakou ostudu.) Když se stal novicem, ďábel jeho manželku natolik vyprovokoval, že žádala, aby se k ní manžel, který již vstoupil do kláštera, vrátil. Ježto neuspěla, přišla se svými přáteli ke klášteru a se lstivým úmyslem žádala, aby jí bylo dovoleno mluvit s manželem mimo zdi kláštera, a povolení dosáhla. Rytíři se ho zmocnili, a aby jej mohli odvézt, pokoušeli se ho násilím vsadit na koně. Ale stejnou měrou, jak jej zvedali, se jim zase smekal zpět dolů. Nakonec viděli, že nic nepořídí, a vrátili se i s tou paní. Ona pak byla celý rok zticha.

Po skončení noviciátu přišel kvůli nějaké neodkladné záležitosti v doprovodu jiného mnicha do svého domu a s paní se tam setkal. Ona předstírala, že s ním chce mluvit o něčem soukromém, odvedla ho do světnice, potajmu za ním zamkla dveře a začala jej objímat a líbat, neboť doufala, že podaří-li se jí přimět ho, aby s ní zhřešil, on opustí řád a vrátí se k ní. Ale syn Neporušené cudnosti, Kristus, který nevinného Josefa vysvobodil z rukou cizoložnice,¹⁰⁷ vyrval i tohoto svého rytíře z nedovolených objetí jeho řádné manželky. Rytíř se vytrhl z jejího náručí a vyvázl bez úhony, neshořel ohněm vášně.

Když se pak vracel do svého kláštera, mohl si říci se Šalomounem: „Shledal jsem, že trpčí než smrt je žena; je jako tenata lovce, její srdce je jako síť a její ruce okovy.“ A hodí se k tomu i následující slova: „Kdo je Bohu milý, unikne jí.“¹⁰⁸

řeholníci poskytují, vyhledali mnichy, kteří právě pracovali na poli, a několi-krát je s křikem obletěli. Všichni žasli, ale nevěděli, co ti ptáci chtějí. Tu řekl převor: „Já myslím, že žádají o povolení k odletu,“ pozvedl ruce a poželhal jim. A ku podivu, všichni ti čápi hned hbitě odletěli a nesmírně zahanbili mnichy, protože těm, když nastupují cestu, nezáleží na řádovém požeňání a nečekají na ně.

NOVIC: Co by asi řekli lidé obdaření rozumem a přitom nevděční vůči Božím darům, kdyby slyšeli, že holubi jsou poslušní a čápi že děkují?

MNICH: Právě to vytýká Pán ústy proroka Jeremjáše svému izraelskému lidu, když říká: „I čáp na nebi zná svůj čas, hrdlička, vlaštovka a čáp dodržují čas svého přiletu, ale můj lid nezná Hospodinovy řády.“¹¹⁰

NOVIC: Kde přebývají ti ptáci v zimě?

MNICH: Přece v teplých krajinách.

59. O tom, že vlaštovky se vždy vracejí do svých hnízd.¹¹¹

Jak mi vyprávěl jeden kněz, kterýsi hospodář měl v domě mnoho vlaštovčích hnízd a chtěl zjistit právě to, nač se ptáš: chytil tedy jednu vlaštovku, přivázal jí na nohu lístek se slovy „Vlaštovko, kde přebýváš v zimě?“ a nechal ji odletět. Věděl totiž ze zkušenosti, že vlaštovky se vždy vracejí na táž místa a dokonce do týchž hnízd. Vlaštovka dorazila spolu s jinými do Asie a hnízdila v domě jakéhosi Petra. Jak denně létala ven a zase zpět, Petr lístek zpozoroval a byl zvědavý, co to je; vlaštovku tedy chytil, lístek si přečetl, odstranil jej a přivázal tam jiný s touto odpovědí: „V Asii, v Petrově domě.“ Když to onen hospodář při návratu své vlaštovky zjistil, mnoha lidem tu příhodu vypravoval jako něco zázračného.

Mohl bych ti povídat ještě leccos zajímavého o čápech, ale spěchám k užitečnějšímu výkladu. Samečci velice žárlivě střeží své družky a cizoložství přísně stíhají, samičky tomu ale mohou podivuhodně odpomoci: může-li se čápice před příchodem svého druha ponořit do vody, on na její cizoložství nepřijde a ona unikne trestu smrti.

60. Jak byla čápice zabita za trest pro cizoložství.¹¹²

Ve dvoře jednoho rytíře, jak mi vyprávěl kterýsi věrohodný řeholník, hnízdili čápi, sameček a samička. Ta se v nepřítomnosti svého partnera dopouštěla cizoložství, a vždycky se pak ponořila do rybníka, který byl blízko domu. Rytíř si toho povšiml a protože chtěl vědět, proč to dělá, přikázal rybník zahradit. Čápice se znovu dopustila hříchu, jako obyčejně mířila k vodě, ale nedostala se k ní. Mezitím přiletěl sameček, poznal její vinu a zaútočil na ni zobákem. Nebyl však schopen zabít ji sám, a proto zuřivě odletěl a vrátil se za hodinu v doprovodu mnoha čápů: spolu s nimi před očima všech, kteří ve dvoře byli, ubohou zabil.

66. Jak vlk odvedl dívku do lesa, aby jeho druhovi vytáhla z krku kost.¹¹³

U vsi, na jejíž jméno si už nevzpomínám, napadl vlk jednu dospělou dívku a držel ji za paži v zubech. Vlekl ji s sebou, a když začala křičet, stiskl ji silněji, když byla zticha, povolil. Zavedl ji zkrátka do lesa k jinému vlkovi, v jehož chřtánu vězela kost. Moc ho to trápilo, a tak dokořán otevřel tlamu, druhý vlk mu tlamou vsunul do chřtánu dívčinu ruku a tak kost, jež tam vězela, vytáhl. Uzdravený vlk se svým kolegou dívku zase hned zavedl do její vesnice.

NOVIC: Já jsem viděl jednoho mládence, kterého v raném dětství unesli vlci a vychovali jej, takže uměl běhat po čtyřech a výt jako vlci.¹¹⁴

67. Jak pronásledovala ropucha Dětricha, řečeného Rak.¹¹⁵

Ve vsi Kerpen¹¹⁶ v kolínské diecézi byl člověk, nevím, zda dosud žije, zbožný muž, byl ale slepý; jmenoval se Dětrich, příjímím Rak. Jednou za mlada nadzvedl na poli suché bodláčí a pod ním narazil na velkou ropuchu. Postavila se proti němu na zadní do bojové pozice, on se rozhněval, popadl klacek a žábu zabil. A kupodivu – znenadání Dětrich spatřil zabitou ropuchu, jak jde v jeho stopách. Znovu ji probodl, několikrát ji spálil na popel, ale nic to nebylo platno: žádné místo nebylo dost vzdálené a dost čisté, aby na něm mohl bezpečně spát. V noci spal ze strachu před netvorem ve štítu zavěšeném na stropní trám.

Jednou jel se svým druhem, lovcem, na koni, a zatímco mu tyto divy vyprávěl a stěžoval si na to, jeho přítel tu žábu spatřil, jak visí na ocase jeho koně a kvapem leze směrem k němu. Vykřikl: „Dávej si pozor, na tvého koně leze čert!“ On seskočil a ropuchu zabil. Jednou zase seděl s přáteli a žábu uviděl na dveřích v blízké zdi. Řekl si: „Podívejme se, tady je ten ďábel! Nezbavím se ho, dokud se mi nepomstí.“ Odhalil si kyčel a žábu nechal, aby se přiblížila; kousla jej, muž netvora setřásl rukou, kousnutí si rychle odřízl skalpelem, který si za tím účelem připravil, a daleko to odhodil; odřezaná tkáň působením jedu nesmírně natekla až do velikosti pěsti a pak praskla. Tak se ten muž té nečisté havěti zbavil.

Tento Dětrich byl potom jedním rytířem, aniž se jakkoli provinil, zbaven zraku a stal se tak zbožným, že chodil stále bos, a tak šel mnohokrát také do Říma ke svatým apoštolům Petru a Pavlovi a ke svatému Jakubovi do Compostely.

NOVIC: Něco takového jsem ještě neslyšel.

MNICH: Bůh často prostřednictvím takových oblud hříšné lidi trestá, aby si uvědomili, jaký trest je připraven marnotratným, obžerným, rozmařilým a nečistým v budoucnu, kde červ neumírá a oheň nevyhasne.¹¹⁷ O marnotratných, jakými jsou lovci, již řeč byla; o rozmařilých se čte příhoda v Životě svatého Malachiáše,¹¹⁸ kde takového člověka odehnala od zbožné ženy ropucha; o obžerných, jak se pamatuji, jsem mluvil v osmdesáté šesté kapitole čtvrtého oddílu, kde se slepičí vnitřnosti proměnily v ropuchu.¹¹⁹ O tom ti povím ještě jeden nový příběh.

68. Jak se v lahvi kněze – opilce našla ropucha.¹²⁰

Ve vsi Berg¹²¹ v kolínské diecézi slouží mše prapodivný, obžerství dočista propadlý kněz. Nechci jej jmenovat, neboť doufám, že ještě může svůj život napravit. Ten má opilecký zvyk pít v létě přímo z lahve, tedy ze skleněné nádoby. Když jednou bral svou láhev plnou vína, aby někomu nalil, seděla na dně velká ropucha. Pohled na ni ty muže strašně vylekal; divili se, jak se tam mohlo tak velké těleso dostat, protože ta nádoba se sice dole rozšiřovala, její hrdlo ale bylo dlouhé a velice úzké. Když kněz nemohl ropuchu vytřepat a nádobu nechtěl rozbít, vrátil ji, odkud ji vzal, a když se za hodinu vrátil, už v ní nic nenašel. To se ta tekutina zázračně proměnila v odpornou havěť, aby si kněz opilství zošklivil.

72. Jak vstoupil do úst spící ženy had a vyšel z ní, když rodila.¹²²

V utrechtské diecézi ve vesnici Dulder¹²³ se stala následující příhoda, již nám vyprávěl náš novic Allard. Jeho kojná jednou spala u včelího úlu a tu jí vlezl do úst a pak do břicha obrovský had. Když přišel její manžel, aby spící vzbudil, uviděl, jak z hada ještě čouhá ven kus ocasu, dlouhý asi jako prst, ale vytáhnout jej nemohl. Žena se probudila a řekla: „Hrozně špatně jsem spala.“ Manžel jí nechtěl povědět, co se přihodilo, aby nezemřela strachem; blížil se totiž její porod. Matka jí na manželovu radu podávala mléko a různé sladkosti, aby se toho had napil a uklidnil se. Když žena rodila, vyšel z ní spolu s dítětem i had. Muž už naň čekal s vytaseným mečem, a když se had, od přírody opatrný, vracel k ženě, zastoupil mu cestu a zabil ho. Ta žena dodnes žije.

Kdybych chtěl vypravovat vše, co se za mého života stalo zázračně, tj. proti obvyklému přirozenému řádu,¹²⁴ nedostávalo by se mi spíš času než látky k vyprávění. Zatím si můžeš pamatovat toto a těšit se tím, protože teď už spěchám k užitečnější věci. O Bohu je psáno: „Připomínejte divy, jež vykonal,¹²⁵ a proto mějme na paměti to, co již bylo řečeno, a řekněme spolu s prorokem: „Ty jsi Bůh, jenž činí divy,¹²⁶ „ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav,¹²⁷ a Otcovo jméno je Kristus, skrze nějž bylo učiněno vše.¹²⁸ Jemu spolu s Otcem a Duchem svatým buď čest i panování po všechny věky věků.¹²⁹ Amen.